

Odpowiedzialność compliance officera na przykładzie manipulacji rynkowych

- Anna Karwowska, Grzegorz Włodarczyk -

Wybuch skandali związanych z manipulacjami na rynkach finansowych oraz olbrzymie kary finansowe, jakie zostały nałożone tak na instytucje finansowe, jak i na poszczególnych pracowników tych instytucji ukazały jak ważne jest przestrzeganie najwyższych standardów etycznych oraz związane z tym ustanowienie i realizowanie odpowiedniego systemu nadzoru zgodności działalności z prawem i kontroli wewnętrznej.

W ostatnich latach obserwowana jest tendencja nakładania kar przez amerykańskich i europejskich (w szczególności brytyjskiego – FCA) regulatorów w związku z ujawnionymi manipulacjami na rynkach finansowych również na compliance officerów. Poniżej zaprezentowane zostały dwa zestawienia – pierwsze dotyczące wybranych kar, które zostały nałożone na instytucje finansowe oraz drugie, które prezentuje kary nałożone na compliance officerów, tych instytucji finansowych.

Przykłady kar nakładanych na instytucje finansowe, których compliance officer również został ukarany:

Firma	Kara	Powód	Regulator
Trillium Capital	1 mln USD	Manipulacje rynkowe	FINRA
Martin Brokers (UK) Ltd	630.000 + 900.000 GBP	Manipulacje LIBOR	FCA
SFX Financial Advisory Management Enterprises Inc.	150.000 USD	Nieimplementowanie polityk compliance	SEC
Aegis Capital Corp.	950.000 USD	Sprzedaż niezarejestrowanych akcji + zaniedbania AML	FINRA
The Bank of Beirut	2,1 mln GBP	Informacje wprowadzające w błąd	FCA

Opracowanie własne na podstawie stron [www: FCA](http://www.fca.gov)/[FINRA](http://www.finra.gov)/[SEC](http://www.sec.gov).

Przykłady kar nakładanych na compliance officerów w związku z manipulacjami na rynkach finansowych:

- **Charles D. Smulevitz i Kevin C. McKenna** – Chief Compliance Officer i AML Compliance Officer – ukarani przez FINRA (ang. *Financial Industry Regulatory Authority*) zawieszeniem w obowiązkach służbowych na 30 i 60 dni oraz karami finansowymi odpowiednio 5.000 USD i 10.000 USD¹;
- **Jeremy Kraft** – Chief Compliance Officer został ukarany przez FCA (ang. *Financial Conduct Authority*) karą finansową w wysokości 105.000 GBP oraz zakazem wykonywania jakichkolwiek funkcji w odniesieniu do jakiejkolwiek działalności regulowanej²;
- **Rosemarie Johnson** – Chief Compliance Officer Trillium Capital - ukarana przez FINRA karą w wysokości 50.000 USD oraz zawieszeniem w wykonywaniu obowiązków na 1 rok³;
- **Anthony Wills** – (Compliance Officer) oraz **Michael Allin** (Audytor wewnętrzny) zostali ukarani karami finansowymi odpowiednio: 19.600 GBP oraz 9.900 GBP⁴;
- **Thomas Haider** – CEO i Chief Compliance Officer został ukarany karą finansową 1 miliona USD⁵;
- **Harold Crawford** – Global AML Compliance Officer został ukarany przez FINRA karą 25.000 USD⁶;

¹ Źródło: FINRA Fines Aegis Capital Corp. \$950,000 for Sales of Unregistered Penny Stocks and AML Violations (<https://www.finra.org/newsroom/2015/finra-fines-aegis-capital-corp-950000-sales-unregistered-penny-stocks-and-aml>).

² Źródło: FCA Final Notice (22-01-2015) (<http://www.fca.org.uk/static/documents/final-notices/jeremy-kraft.pdf>).

³ Źródło: FINRA Sanctions Trillium Brokerage Services, LLC, Director of Trading, Chief Compliance Officer, and Nine Traders \$2.26 Million for Illicit Equities Trading Strategy (<https://www.finra.org/newsroom/2010/finra-sanctions-trillium-brokerage-services-llc-director-trading-chief-compliance>).

⁴ Źródło: FCA Final Notice - Michael John Allin <https://www.fca.org.uk/static/documents/final-notices/michael-john-allin.pdf> , FCA Final Notice- Anthony Rendell Boyd Wills (<https://www.fca.org.uk/static/documents/final-notices/anthony-rendell-boyd-wills.pdf>).

⁵ Źródło: United States of America Department of the Treasury Financial Crimes Enforcement Network - Assessment of Civil Money Penalty (https://www.fincen.gov/news_room/ea/files/Haider_Assessment.pdf).

- **Eugene S. Mason** – (SFX Chief Compliance Officer) został ukarany karą finansową w wysokości 25.000 USD⁷.

W związku z tak licznymi karami nakładanymi przez brytyjskich i amerykańskich regulatorów na compliance officerów za ich zaniedbania związane z ujawnionymi manipulacjami na rynkach finansowych, kwestia ich odpowiedzialności pozostaje w centrum zainteresowania rynku, instytucji finansowych, jak i samych compliance officerów. Analiza przypadku spółki Martin Brokers pozwala przybliżyć kwestię tej odpowiedzialności i związanych z nią konsekwencjami dla compliance officerów.

Spółka Martin Brokers (UK) Ltd (Martins)

Martins jest firmą brokerską działającą na rzecz klientów instytucjonalnych dokonujących transakcji na rynkach finansowych. Martins składa się z różnych tzw. „desków”, w których pracują brokerzy specjalizujący się w pośrednictwie w transakcjach w różnych walutach i produktach finansowych na rzecz swoich klientów.

Główna rola Martins polegała na „kojarzeniu” stron transakcji na rynkach finansowych w zamian za prowizję oraz – jeżeli była taka potrzeba – na dostarczaniu informacji klientom. Informacje udzielane przez Martins zawierały porady/opinie dotyczące między innymi tego, na jakim poziomie – ich zdaniem – finalne stawki LIBOR mogłyby zostać ustalone w określonych dniach⁸.

Za co został ukarany Martins?

Martins został ukarany za niewłaściwe postępowanie związane z obliczaniem stawek LIBOR dla jena japońskiego.

⁶ Źródło: FINRA Fines Brown Brothers Harriman A Record \$8 Million for Substantial Anti-Money Laundering Compliance Failures (<https://www.finra.org/newsroom/2014/finra-fines-brown-brothers-harriman-record-8-million-substantial-anti-money-laundering>).

⁷ Źródło: Securities and Exchange Commission <https://www.sec.gov/litigation/admin/2015/ia-4116.pdf>.

⁸ Źródło: FCA Final Notice 2014: Martin Brokers (UK) Ltd (Martins) <http://www.fca.org.uk/static/documents/final-notices/martin-brokers-uk-ltd.pdf>.

Brokerzy z Martins wchodzili w zмовy z traderami z UBS, co było częścią skoordynowanych działań mających na celu próbę wpływania na kwotowane przez banki panelistów stawki LIBOR, co ostatecznie miało prowadzić do prób manipulowania finalnie opublikowaną stawką LIBOR.

W stosunku do Martins postawiono zarzuty między innymi tego, że nie miał odpowiednich systemów zarządzania ryzykiem oraz efektywnych kontroli mających na celu monitorowanie i nadzór nad działalnością brokerską⁹.

Na czym polegała manipulacja?

Brokerzy z Martins próbowali wpływać na stawki LIBOR kwotowane przez banki panelistów poprzez sugerowanie im, żeby kwotowali te stawki na poziomie żądanym przez tradera z UBS.

Brokerzy z Martins wiedzieli, że poziomy żądane przez tradera z UBS są niepoprawne i wprowadzają w błąd oraz mieli świadomość, że trader z UBS próbował manipulować finalnie opublikowaną stawką LIBOR w celu zwiększenia zysków na swoich pozycjach tradingowych.

Brokerzy z Martins mieli regularny kontakt z bankami panelistami i dostarczali im swoje opinie – dokonywane w oparciu o swoje uczestnictwo w transakcjach rynkowych i o ogólne „view” na rynek, które z założenia miały informować o właściwym poziomie stawki LIBOR.

W szczególności w datach lub w okolicach dat, kiedy poziom finalnie opublikowanych stawek LIBOR był szczególnie ważny z punktu widzenia zysków na pozycjach tradera z UBS, brokerzy Martins:

- Prosimi, aby banki paneliści kwotowali stawki LIBOR na określonym poziomie, który przyniósłby korzyści traderowi z UBS;
- Dostarczali wprowadzające w błąd opinie na temat stawki LIBOR do banków panelistów. (Opinie wprowadzały w błąd, gdyż nie odzwierciedlały niezależnej oceny rynku, ale miały przede wszystkim na uwadze poziom stawek pożądanym przez tradera z UBS); oraz
- „Tworzyli” fałszywe zlecenia, które miały na celu wpłynięcie na opinię banków panelistów o rynku pieniężnym po to, aby kwotowali oni stawki LIBOR na poziomie, który był korzystny dla tradera z UBS.

⁹ Ibidem.

Dlaczego brokerzy z Martins pomagali traderowi z UBS?

Trader z UBS był bardzo ważnym klientem Martins, który przynosił mu znaczne dochody, dlatego też brokerzy z Martins zdecydowali się mu pomagać.

Ponadto, UBS – poprzez swojego tradera – zawierał transakcje tzw. „*wash trades*” z Martins, w celu umożliwienia brokerom Martins uzyskania dodatkowych – korupcyjnych – opłat, jako nagrody za ich próby wpływania na kwotowane przez banki panelistów stawki LIBOR.

Konsekwencje

Co najmniej 3 brokerów, z których jeden był menadżerem, dokonywało zmów z traderem z UBS, w próbach manipulacji stawką LIBOR. Co najmniej jeden broker ułatwiał wykonywanie transakcji „*wash trades*”. Co najmniej jeden inny menadżer był świadomy wykonywania transakcji tzw. „*wash trades*” w celu uzyskania dodatkowych opłat przez brokerów.

FCA stwierdził, że niewłaściwe postępowanie Martins naraziło na ryzyko, że opublikowane stawki LIBOR mogły zostać zmanipulowane, co mogło podważyć integralność rynku. Zmowy Martins z UBS oraz dostarczanie przez Martins wprowadzających w błąd opinii do banków panelistów, w stopniu znacznym zwiększyły ryzyko manipulacji publikowanymi stawkami LIBOR.

FCA zarzucił, że Martins miał wyprowadzone jedynie minimum polityk i procedur, aby zarządzić zachowaniami brokerów, a te, które zostały wprowadzone były nieodpowiednio zaprojektowane i łatwo omijane.

Ponadto, zdaniem FCA, Martins nie miał efektywnej funkcji compliance, w tym nie zapewniał wystarczających szkoleń dla brokerów oraz nie miał efektywnego monitoringu compliance, który mógłby zapobiec niewłaściwym zachowaniom brokerów. Nie posiadał również efektywnej procedury monitoringu transakcji, takich, które by rozsądnie zapobiegały „*wash-tradingowi*”.

Linie raportowania Martins i obowiązki nie były jasne na każdym szczeblu, w tym pomiędzy senior managementem. Obowiązki nadzoru compliance wobec brokerów były niejasne i w rezultacie kontrola nie była wykonywana w sposób efektywny¹⁰.

Zarzuty wobec compliance officerów na przykładzie Martins

Regulator brytyjski zarzucił, że działania (lub też ich brak) compliance officera (Jeremy Kraft), przyczyniły się do ułatwienia pracownikom Martins zaangażowania się w manipulację stawką LIBOR¹¹.

Z decyzji FCA wynika, że Jeremy Kraft w swoich działaniach nie wykazywał należytych umiejętności, dbałości i staranności w zarządzaniu biznesem Martins, za który odpowiadał.

FCA w swojej decyzji zarzucało compliance officerowi następujące:

- Nieodpowiednio oszacowane ryzyko braku zgodności dotyczące działalności maklerskiej, w stosunku do ryzyka w zakresie pozostałej działalności instytucji finansowej oraz w stosunku do obowiązków operacyjnych i strategicznych oraz nieprzykładanie należytej wagi do obowiązków kontrolnych.
- Delegowanie obowiązków związanych z compliance do niewykwalifikowanych oraz niewystarczająco przeszkolonych pracowników.
- Niewystarczające uczulenie na sprawy związane z compliance prezesa zarządu oraz zrzeczenie się obowiązków związanych z monitoringiem i nadzorem nad instytucją finansową na rzecz prezesa zarządu.
- Nieodpowiednie udzielanie wsparcia oraz doradztwa w zakresie compliance.
- Nieinformowanie regulatorów w sposób należyty o problemach związanych z compliance w instytucji finansowej.
- Niepodejmowanie odpowiednich działań w celu zapewnienia, że instytucja finansowa działa w sposób zgodny z właściwymi wymogami i standardami regulacyjnymi. W

¹⁰ Ibidem

¹¹ Źródło: FCA Final Notice 2015: Jeremy Kraft (<http://www.fca.org.uk/static/documents/final-notices/jeremy-kraft.pdf>).

szczegółności compliance officer nie działał odpowiednio w stosunku do rekomendacji dotyczących compliance dokonanych przez audytującą firmę zewnętrzną, w taki sposób, aby:

- ▶ Wykonywać odpowiednią weryfikację ryzyka compliance w biznesie instytucji finansowej, w tym oszacowanie ryzyka, że brokerzy mogą angażować się w nadużycia rynkowe lub przekazywać bądź przyjmować zachęty;
- ▶ Nadzorować terminowe przygotowanie odpowiednich zasad dot. compliance (manuala);
- ▶ Przeprowadzać szkolenia i programy kompetencyjne dla brokerów.

FCA wskazywał ponadto, że compliance officer nie przykładał należytej wagi do istotnych wymogów regulacyjnych, przez co ukazywał swój brak kompetencji i zdolności jako osoba sprawująca tę funkcję. Jego postępowanie było poniżej standardów oczekiwanych od osoby zajmującej tak ważne i mające duży wpływ na firmę stanowisko.

Regulator stwierdził, że Jeremy Kraft nie jest odpowiednią osobą do zajmowania żadnego ważnego, mającego wpływ na firmę stanowiska i powinno być mu zakazane wykonywanie takiej funkcji z powodu jego braku wystarczających kompetencji i zdolności.

Pomimo, że FCA przyznał, że Jeremy Kraft nie miał wiedzy, ani też nie czerpał korzyści z niewłaściwego postępowania Martins związanego z próbą manipulacji stawką LIBOR, to wymierzył mu:

- karę pieniężną w wysokości 105.000 GBP

oraz

- zakaz wykonywania jakichkolwiek funkcji w odniesieniu do jakiegokolwiek działalności regulowanej¹².

¹² Ibidem

Wskazany przykład spółki Martins i kar nałożonych na jej compliance officera, ukazuje trend w jakim zmierzają regulatorzy zagraniczni, tj. pociągania do odpowiedzialności compliance officerów instytucji finansowych, których pracownicy dopuścili się różnych manipulacji rynkowych, za dopuszczone się przez compliance officerów zaniedbania związane z tymi manipulacjami. Ponadto, ważną kwestią jest brak uczestnictwa compliance officerów w praktykach manipulacyjnych czy choćby brak świadomości, że pracownicy firmy dopuszczają się takich praktyk, który nie uchyla odpowiedzialności, jaką ponoszą compliance officerowie. Kary we wskazanym przypadku zostały nałożone nie za konkretne praktyki manipulacyjne, a za niedziałanie, w sytuacji, gdy compliance officer miał obowiązek podjąć odpowiednie kroki w celu zmięgowania potencjalnych ryzyk nieprawidłowych działań, jakich dopuścili się pracownicy spółki.

Konsekwencje

Mając na uwadze prowadzone postępowania przeciwko compliance officerom i nakładane na nich kary oraz obawy compliance officerów związane z ich odpowiedzialnością, według ankiety przeprowadzonej przez British Bankers' Association i LexisNexis, aż 54% compliance officerów zatrudnionych w bankach w Wielkiej Brytanii deklaruje, że zmieni sektor, jeśli tylko dostanie odpowiednią propozycję.

Powód?

Compliance officerowie wskazują, że nie chcą iść do więzienia, jeśli okazałoby się, że nie udało im się powstrzymać pracowników banku od złamania prawa – wynika z raportu British Bankers' Association i LexisNexis (2015)¹³.

Anna Karwowska

Grzegorz Włodarczyk

Radca prawny

Doktorant w INP PAN

¹³ Źródło: Telegraph - Banks' crime fighters want to quit their jobs:

<http://www.telegraph.co.uk/finance/newsbysector/banksandfinance/11999369/Banks-crime-fighters-want-to-quit-their-jobs.html>).